

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Brīvprātīgā darba likums

1.pants. Likuma mērķis

Likuma mērķis ir sekmēt brīvprātīgo darbu un veicināt sabiedrības līdzdalību brīvprātīgajā darbā.

2.pants. Brīvprātīgais darbs

(1) Brīvprātīgais darbs ir organizēts un uz labas gribas pamata veikts fiziskās personas fizisks vai intelektuāls bezatlīdzības darbs sabiedrības labā.

(2) Brīvprātīgajam darbam nav peļņas gūšanas nolūka.

3.pants. Brīvprātīgā darba organizētājs

Brīvprātīgo darbu ir tiesīgas organizēt:

- 1) biedrības un nodibinājumi, tajā skaitā arodbiedrības un to apvienības;
- 2) valsts un pašvaldību iestādes;
- 3) politiskās partijas un to apvienības.

4.pants. Brīvprātīgā darba veicējs

(1) Brīvprātīgā darba veicējs ir fiziskā persona, kas sasniegusi 13 gadu vecumu.

(2) Personas, kuras sasniegušas no 13 līdz 16 gadu vecumu, ir tiesīgas veikt brīvprātīgo darbu, ja to likumiskais pārstāvis devis rakstveida piekrišanu.

(3) Nepilngadīga persona no mācībām brīvajā laikā veic tās vecumam atbilstošu un tās drošībai, veselībai un tikumībai nekaitīgu brīvprātīgo darbu, kas veicina zināšanu, prasmju, iemaņu un saskarsmes spēju attīstību.

(4) Ar brīvprātīgā darba veicēju neaizstāj nodarbināto.

(5) Īpašus brīvprātīgā darba veicēju atlases kritērijus, tostarp vecumu, iesaistes un apmācības nosacījumus, kas saistīti ar veicamā brīvprātīgā darba specifiku, var paredzēt citos likumos.

5.pants. Tiesisko attiecību nodibināšana un izbeigšana

(1) Brīvprātīgā darba organizētāja un brīvprātīgā darba veicēja tiesiskās attiecības tiek nodibinātas, kad brīvprātīgā darba organizētājs un brīvprātīgā darba veicējs ir vienojušies par veicamā darba apjomu, izpildes kārtību un termiņu, kā arī brīvprātīgā darba veicējs ir iepazīstināts ar saviem pienākumiem un tiesībām.

(2) Tiesiskās attiecības izbeidz vienpusēji, ne vēlāk kā trīs dienas iepriekš paziņojot par to līguma otrai pusei. Ja ir noslēgts rakstveida līgums par brīvprātīgo darbu, paziņojumu par tiesisko attiecību izbeigšanu otrai pusei iesniedz rakstveidā.

(3) Brīvprātīgā darba veicējs tiesiskās attiecības var izbeigt nekavējoties, ja to darīt viņam ir svarīgs iemesls. Par šādu iemeslu atzīstams katrs tāds apstāklis, kas, pamatojoties uz ticamības un taisnprātības apsvērumiem, neļauj turpināt brīvprātīgo darbu.

6.pants. Rakstveida līgums par brīvprātīgo darbu

(1) Līgumu par brīvprātīgo darbu slēdz rakstveidā, ja:

- 1) to pieprasa viena no pusēm;
- 2) ir paredzēts brīvprātīgā darba veicējam segt ar brīvprātīgo darbu saistītos izdevumus;
- 3) ir paredzēts veikt tādu brīvprātīgo darbu, kurā iesaistītas nepilngadīgas personas.

(2) Līgumā par brīvprātīgo darbu norāda:

- 1) brīvprātīgā darba organizētāja nosaukumu, reģistrācijas numuru un adresi;
- 2) brīvprātīgā darba veicēja vārdu, uzvārdu, personas kodu un dzīvesvietu;
- 3) veicamā darba apjomu, izpildes kārtību un termiņu;
- 4) brīvprātīgā darba vietu;
- 5) brīvprātīgā darba organizētāja atbildību, tiesības un pienākumus;
- 6) brīvprātīgā darba veicēja atbildību, tiesības un pienākumus;
- 7) ar brīvprātīgā darba veikšanu saistīto izdevumu sastāvu un apmēru, kuru ir paredzēts segt brīvprātīgā darba veicējam;
- 8) citus noteikumus, ja tas nepieciešams brīvprātīgā darba veikšanai.

7.pants. Brīvprātīgā darba organizētāja tiesības un pienākumi

(1) Brīvprātīgā darba organizētājam ir tiesības:

- 1) pieprasīt, lai brīvprātīgā darba veicējs uzrāda dokumentus, kas apliecina viņa izglītību vai profesionālo sagatavotību, ja tiek slēgts līgums par tāda brīvprātīgā darba veikšanu, kuram nepieciešamas īpašas zināšanas vai prasmes;
- 2) pieprasīt, lai brīvprātīgā darba veicējs uzrāda izziņu no Sodu reģistra gadījumā, kad iepriekšēja sodāmība varētu būt šķērslis paredzētā brīvprātīgā darba veikšanai;
- 3) neļaut brīvprātīgā darba veicējam veikt brīvprātīgo darbu gadījumā, kad ir pamatotas aizdomas par brīvprātīgā darba veicēja saslīmšanu, kas apdraud vai var apdraudēt viņa vai citu cilvēku drošību vai veselību.

(2) Brīvprātīgā darba organizētājam ir pienākums:

- 1) pirms brīvprātīgā darba uzsākšanas iepazīstināt brīvprātīgā darba veicēju ar darba apstākļiem, veicamajiem uzdevumiem un brīvprātīgā darba veicēja pienākumiem un tiesībām;

- 2) rakstveidā norādīt, kāda informācija uzskatāma par konfidenciālu;
- 3) nodrošināt drošus un veselībai nekaitīgus darba apstākļus, veicot risku novēršanai vai mazināšanai nepieciešamos pasākumus, pirms brīvprātīgā darba uzsākšanas instruēt brīvprātīgā darba veicēju par drošām darba metodēm, darba aprīkojuma un aizsardzības līdzekļu lietošanu, drošības zīmēm, kā arī sniegt informāciju par būtiskiem darba vides riska faktoriem un to ietekmi uz drošību un veselību;
- 4) nodrošināt tādas brīvprātīgā darba apstākļus, lai brīvprātīgā darba veicējs varētu izpildīt viņam noteiktos darba uzdevumus;
- 5) pēc brīvprātīgā darba veicēja pieprasījuma izsniegt izziņu par veikto brīvprātīgo darbu un tā ilgumu;
- 6) pirms nepilngadīgas personas iesaistīšanas brīvprātīgajā darbā informēt vienu no šīs personas likumiskajiem pārstāvjiem par būtiskiem darba vides riska faktoriem un to ietekmi uz drošību un veselību;
- 7) pieprasīt, lai brīvprātīgā darba veicējs uzrāda veselības stāvokli apliecināšu dokumentu, ja paredzētais brīvprātīgais darbs ir saistīts ar iespējamu risku citu cilvēku veselībai;
- 8) segt brīvprātīgā darba veicējam ar brīvprātīgā darba veikšanu saistītos izdevumus, ja tādi paredzēti līgumā;
- 9) reizi gadā, iesniedzot gada pārskatu, sniegt informāciju par brīvprātīgo darbu, norādot:
 - a) brīvprātīgā darba vietu,
 - b) brīvprātīgā darba veicēju kopskaitu konkrētā brīvprātīgā darba vietā,
 - c) brīvprātīgā darba veicēju nostrādāto stundu kopskaitu,
 - d) pēc brīvprātīgā darba organizatora ieskatiem, nozīmīgākos pasākumus, projektus, aktivitātes un citu informāciju.

(3) Šā panta pirmās daļas 2.punktā minētajā gadījumā izdevumus, kas saistīti ar izziņas no Sodu reģistra saņemšanu, un otrās daļas 7.punktā minētajā gadījumā izdevumus, kas saistīti ar veselības pārbaudi, sedz brīvprātīgā darba organizētājs.

8.pants. Brīvprātīgā darba veicēja tiesības un pienākumi

(1) Brīvprātīgā darba veicējam ir tiesības:

- 1) pirms brīvprātīgā darba uzsākšanas saņemt veicamā darba uzdevumu;
- 2) uz drošiem un veselībai nekaitīgiem darba apstākļiem;
- 3) pieprasīt izziņu par veikto brīvprātīgo darbu un tā ilgumu;
- 4) atteikties veikt brīvprātīgo darbu, ja tas neatbilst viņa iemaņām un prasmēm vai ja darba uzdevums viņam nav pieņemams.

(2) Brīvprātīgā darba veicējam ir pienākums:

- 1) pašam veikt viņam uzticētos darba uzdevumus;
- 2) veicot brīvprātīgo darbu, ievērot brīvprātīgā darba organizētāja norādījumus;
- 3) rūpīgi izturēties pret viņa rīcībā nodoto mantu un finanšu līdzekļiem;
- 4) nekavējoties informēt brīvprātīgā darba organizētāju par iespējamiem šķēršļiem, kas negatīvi ietekmē vai var ietekmēt brīvprātīgā darba gaitu, kā arī par zaudējumu rašanās draudiem vai zaudējumiem, kas jau radušies;
- 5) neizpaust brīvprātīgā darba veikšanas laikā iegūto informāciju, kuru brīvprātīgā darba organizētājs rakstveidā

norādījis kā konfidenciālu;

6) pēc brīvprātīgā darba organizētāja pieprasījuma uzrādīt izziņu no Sodu reģistra.

9.pants. Brīvprātīgā darba veicēja apdrošināšana

(1) Brīvprātīgā darba organizētājs ir tiesīgs apdrošināt brīvprātīgā darba veicēja veselību un dzīvību pret nelaimes gadījumiem brīvprātīgā darba veikšanas laikā.

(2) Darbus, kuru veikšanas gadījumā brīvprātīgā darba organizētājam ir pienākums apdrošināt brīvprātīgā darba veicēja veselību un dzīvību pret nelaimes gadījumiem brīvprātīgā darba veikšanas laikā, un apdrošināšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

10.pants. Brīvprātīgā darba veicēju informācijas sistēma

(1) Brīvprātīgā darba veicēju informācijas sistēmas (turpmāk — Informācijas sistēma) mērķis ir attīstīt brīvprātīgā darba iespējas, nodrošināt un koordinēt informācijas apmaiņu starp personām, kuras vēlas veikt brīvprātīgo darbu, un brīvprātīgā darba organizētājiem, kā arī nodrošināt personas pieteikšanos brīvprātīgajam darbam.

(2) Informācijas sistēma ir Nodarbinātības valsts aģentūras pārziņā esošās valsts informācijas sistēmas "Bezdarbnieku uzskaites un reģistrēto vakanču informācijas sistēma" sastāvdaļa.

(3) Personas dati Informācijas sistēmā tiek apstrādāti, pamatojoties uz personas piekrišanu.

(4) Ministru kabinets nosaka Informācijas sistēmā iekļaujamās informācijas apjomu, kā arī informācijas iekļaušanas un izmantošanas kārtību.

Likums stājas spēkā 2016.gada 1.janvārī.

Likums Saeimā pieņemts 2015.gada 18.jūnijā.

Valsts prezidents A.Bērziņš

Rīgā 2015.gada 2.jūlijā